

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра економіки і бізнесу

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Економічний консалтинг
та бізнес-економіка»

доц. Наталя КУКІНА

«30» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри,

к.е.н., доцент

 Лариса БОЛТЯНСЬКА

«30 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка підприємства»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»

зі спеціальності 051 «Економіка» за ОПП

«Економічний консалтинг та бізнес-економіка»

*(на основі повної загальної середньої освіти та ОПС Фаховий молодший
бакалавр)*

факультет економіки та бізнесу

2023–2024 н.р.

Робоча програма дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 051 «Економіка» за ОПП «Економічний консалтинг та бізнес-економіка» (на основі повної загальної середньої освіти та ОПС Фаховий молодший бакалавр) Запоріжжя, ТДАТУ 13 с.

Розробник: Болтянська, к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Економіка і бізнес»

Протокол від «30» серпня 2023 року № 1
Завідувач кафедри економіки і бізнесу

 Лариса БОЛТЯНСЬКА
«30» серпня 2023р.

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 051 «Економіка» за ОПП «Економічний консалтинг та бізнес-економіка» (на основі повної загальної середньої освіти та ОПС Фаховий молодший бакалавр)

Протокол від «04» вересня 2023 року № 1
Голова, доц. Юлія ВОРОНІНА
« 04 » вересня 2023 року

1. ОПИС ПРЕДМЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів 6	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» (шифр і назва)	денна форма навчання	
Загальна кількість годин – 180 годин	Спеціальність 051 «Економіка»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		2-й 1с ФМБ	3-й 1-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 10 год.	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	20 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	20 год.
		Семінарські заняття	
		Самостійна робота	140 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: сформувати уявлення про економічні засади формування та функціонування підприємств в сучасних умовах та результативності господарювання.

Завдання курсу: засвоїти основні поняття та категорії курсу економіка підприємства; оволодіти навичками дослідження взаємовідносин підприємства з іншими суб'єктами господарської діяльності, державою та ринком; сформувати вміння ефективного використання ресурсного та виробничо-господарського потенціалу, засвоїти механізм розрахунків показників процесу діяльності підприємства; зорієнтувати здобувачів до вибору важливих напрямків розвитку підприємств в сучасних умовах.

Предмет: є економічний механізм функціонування підприємства, методи і способи раціонального подання та ефективного використання всіх елементів виробничого процесу.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері економічного консалтингу

та бізнес-економіки, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

Загальних компетентностей:

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення

- Спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин

ФК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси

ФК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію

ФК18. Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку економічних суб'єктів.

- Програмних результатів навчання:

РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки

РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)

РН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності

РН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з урахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

РН25. Вміти працювати як самостійно, так і в команді при вирішенні професійних задач.

РН28. Системно аналізувати процес господарської діяльності, розробляти комплекси заходів та рекомендації економічним агентам для підвищення рівня ефективності їх господарської діяльності.

- *soft skills* здатність об'єктивно оцінювати механізм діяльності підприємства в сучасних умовах, вміння визначати та аналізувати показники забезпеченості та ефективності використання наявних ресурсів, результатів діяльності підприємства, відповідально та об'єктивно оцінювати ситуацію, вміння подання інформації.

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми

ОПП «Економічний консалтинг та бізнес-економіка».

Перелік навчальних дисциплін, знання з яких потрібні для вивчення освітньої компоненти Економіка підприємства: Безпека життєдіяльності та охорона праці, Мікроекономіка, «Господарське право», «Регіональна економіка», «Аналіз великих даних та бізнес-аналітика».

Перелік навчальних дисциплін, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі освітньої компоненти Економіка підприємства: «Економічна діагностика», КР «Економічна діагностика», Бухгалтерський облік

Додано примітку [1]: Чому Менеджмент?

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи підприємства та підприємницької діяльності, товарна і цінова політика, результативність діяльності підприємства.

Тема 1. Основи підприємництва, види і організаційно-правові форми підприємств.

Підприємництво як особливий вид діяльності, стиль і тип господарської поведінки. Суб'єкти та об'єкти підприємництва. Індивідуальна і колективна форми підприємництва. Класична та інноваційна моделі підприємництва. Основні типи (види) та відповідні сфери підприємницької діяльності: виробнича; комерційна; фінансова; консультаційна. Мале підприємництво в ринковій економіці. Поняття категорій "мале підприємництво", "малий бізнес", "мале підприємство", "громадянин-підприємець". Особливості малого підприємництва, його переваги й недоліки. Юридичні аспекти, що слугують законодавчою базою функціонування підприємства (організації) та об'єднання підприємств. Практичне значення класифікації підприємств за організаційно-правовими характеристиками. Виокремлення підприємств за окремими ознаками. Види та головні напрями діяльності підприємств: вивчення ринку товарів (ситуаційно-методичний аналіз); інноваційна, виробнича, комерційна, сервісна, зовнішньоекономічна, економічна, соціальна.

[1,2,3,4,6,7,8,9,11]

Тема 2. Виробнича програма підприємства

Виробнича програма, її сутність. Основні завдання виробничої програми, її елементи. Основні показники виробничої програми: номенклатура, асортимент, товарна, валова, реалізована і чиста продукція. Методика визначення вартісних показників виробничої програми. Поняття оптимальної виробничої програми, її мета. Поняття виробнича потужність. Методика визначення виробничої потужності в залежності від типу виробництва.

[1,2,3,4]

Тема 3. Витрати на виробництво і реалізацію продукції.

Витрати як процес формування і використання ресурсів. Різновиди витрат: операційні, інвестиційні та фінансові витрати. Класифікація витрат за об'єктами. Поняття собівартості виготовленої продукції. Види собівартості. Методика складання кошторисів. Калькулювання і його роль в управлінні витратами. Собівартість окремих видів продукції за повними і неповними. Планування та аналіз собівартості виготовляємої продукції.

[1,2,3,4,12,14,16]

Тема 4. Фінансово – економічні результати діяльності підприємства.

Фінансова діяльність, основні джерела фінансування діяльності підприємств і обчислення їх вартості використання. Джерела формування доходу і прибутку підприємства. Система показників фінансово – економічної результативності діяльності підприємства. Методика визначення показників результативності підприємства: валовий дохід, чистий дохід, дохід за сферами діяльності, маржинальний дохід, валовий прибуток, оподатковуваний прибуток, чистий прибуток, реінвестований

прибуток тощо. Методика обчислення рентабельності: продукції, продажу, виробничих фондів (виробництва); сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу.

[1,2,3,4]

Тема 5. Товарна та цінова політика підприємства

Особливості товарної політики на підприємствах різних напрямків діяльності. Функції ціни. Складові елементи ціни продукції (послуг). Основні види цін і товарів за окремими класифікаційними ознаками. Класифікація цін в залежності від обслуговування галузей економіки, від території дії, ступеня свободи, ступеня новизни товару, тривалості реалізації товару та інших класифікаційних ознак. Цінова політика в системі маркетингу. Види, цілі та завдання цінової політики. Типи маркетингової політики. Методичний підхід до визначення структури та рівня ціни в процесі формування цінової політики та цінова політика підприємства.

[1,2,3,4]

Змістовий модуль 2. Ресурсне забезпечення, інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства та ефективність його функціонування.

Тема 6. Персонал підприємства, мотивація і оплата праці.

Поняття трудові ресурси, кадри, персонал, трудовий потенціал. Поділ персоналу за професіями, спеціальністю та кваліфікацією. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних форм власності та сфер діяльності. Продуктивність праці як економічна категорія. Показники рівня продуктивності праці. Метод прогнозування рівня продуктивності персоналу. Кадрова політика підприємства. Основні завдання і різновиди кадрової політики. Джерела набору кадрів.

Класифікація методів мотивації. Фактори і види мотивації праці. Поняття оплати праці. Основна заробітна плата і додаткова оплата праці. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулююча, регулююча, соціальна) та їх реалізація. Тарифно-посадова система (тарифно-кваліфікаційні довідки; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми посадових окладів або єдина тарифна сітка). Форми заробітної плати та основні системи оплати праці.

[1,2,3,4,11,12,14,16]

Тема 7. Основні фонди підприємства

Види і класифікація основного капіталу за функціональною ознакою, за характером обслуговування окремих видів діяльності, та участі у виробничому процесі за характером володіння. Джерела формування капіталу. Характеристика структури та стадій кругообігу основного капіталу. Визначення та особливості розрахунку первісної, залишкової, відновної, балансової, ліквідаційної та середньорічної вартості основного капіталу.

Форми простого та розширеного відтворення матеріальних необоротних активів. Сутність процесу амортизації. Особливості нарахування амортизації у відповідності із законодавством України. Характеристика та алгоритм розрахунку коефіцієнтів зносу, придатності, оновлення та вибуття, швидкості оновлення основного капіталу;

фондовіддачі, фондомісткості, фондоозброєності та рентабельності основного капіталу.

[1,2,3,4,11,13]

Тема 8. Оборотні кошти підприємства

Сутність оборотного капіталу. Класифікація оборотного капіталу. Чинники, що впливають на обсяг, структуру та ефективність використання оборотного капіталу. Етапи обороту оборотного капіталу. Нормування витрат і розрахунки необхідного обсягу оборотних активів підприємства. Методи розрахунку нормативів оборотних активів. Визначення нормативів оборотних активів за окремими елементами. Джерела фінансування оборотного капіталу. Показники ефективності використання оборотного капіталу. Джерела та шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу.

[1,2,3,4,16]

Тема 9. Інвестиційна та інноваційна діяльність

Економічна сутність інвестицій та їх структури. Класифікація інвестицій. Характеристика складових елементів власних, позикових і залучених джерел формування інвестиційних ресурсів на підприємстві. Економічна сутність та алгоритм розрахунку показників ефективності реальних інвестицій: чистого приведенного доходу, індексу рентабельності інвестицій, терміну окупності інвестицій та внутрішньої норми доходності. Загальна характеристика форм фінансового інвестування. Поняття і змістова характеристика інноваційних процесів. Класифікація інновацій, суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності. Науково – технічний та організаційний прогрес як узагальнене явище використання організаційних, економічних, соціальних і юридичних нововведень. Економічна ефективність технічних та організаційних нововведень. Техніко – економічне обґрунтування та вибір найкращого варіанта.

[1,2,3,4,10,13]

Тема 10. Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.

Суть та значення ефективності діяльності підприємств. Поняття ефективності, сутність «результат», або «ефект діяльності». Підходи до формування показників ефективності діяльності підприємства. Класифікація результативності виробництва. Критерії і показники системи вимірювання ефективності діяльності підприємств. Методика визначення показників результативності виробництва склад резервів підвищення ефективності виробництва.

[1,2,3,4,6,13,16]

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			Годин			балів
			Лк.	Пр.	СПС	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи підприємства та підприємницької діяльності, товарна і цінова політика, результативність діяльності підприємства.						
1	Лекція 1	Основи підприємництва, види і організаційно правові форми підприємств.	2			
	Практичне заняття 1	Основи підприємництва, види і організаційно правові форми підприємств.		2		3
	Самостійна робота 1	Робота на освітньому порталі			10	2
2	Лекція 2	Виробнича програма підприємства.	2			
	Практичне заняття 2	Виробнича програма підприємства.		2		3
	Самостійна робота 2	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
3	Лекція 3	Витрати на виробництво і реалізацію продукції.	2			
	Практичне заняття 3	Витрати на виробництво і реалізацію продукції.		2		3
	Самостійна робота 3	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
4	Лекція 4	Фінансово – економічні результати діяльності підприємства.	2			
	Практичне заняття 4	Фінансово – економічні результати діяльності підприємства.		2		3
	Самостійна робота 4	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
5	Лекція 5	Товарна та цінова політика підприємства	2			
	Практичне заняття 5	Товарна та цінова політика підприємства		2		3
	Самостійна робота 5	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
6-7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I			20	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I				10
Всього за змістовий модуль 1			10	10	70	35

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			Годин			балів
			Лк.	Пр.	СРС	
Змістовий модуль 2. Ресурсне забезпечення, інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства та ефективність його функціонування						
8	Лекція 6	Персонал підприємства, мотивація і оплата праці	2			
	Практичне заняття 6	Персонал підприємства, мотивація і оплата праці		2		3
	Самостійна робота 6	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
9	Лекція 7	Основний капітал підприємства	2			
	Практичне заняття 7	Основний капітал підприємства		2		3
	Самостійна робота 7	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
10	Лекція 8	Оборотні кошти підприємства	2			
	Практичне заняття 8	Оборотні кошти підприємства		2		3
	Самостійна робота 8	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
11	Лекція 9	Інвестиційна та інноваційна діяльність	2			
	Практичне заняття 9	Інвестиційна та інноваційна діяльність		2		3
	Самостійна робота 9	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
12	Лекція 10	Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність	2			
	Практичне заняття 10	Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність		2		3
	Самостійна робота 10	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
13-14	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II			20	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II				10
Всього за змістовий модуль 2			10	10	70	35
Разом ПМК1 та ПМК2			20	20	140	70
Екзамен						30
Разом						100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Підприємництво, як сучасна форма господарювання.
2. Принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності.
3. Типи підприємницької діяльності та їх особливості.
4. Основні форми комерційних підприємств.
5. Мале підприємництво в ринкових умовах.
6. Методологія і методи дослідження.
7. Виробнича програма, її сутність та основні поняття.
8. Основні показники виробничої програми.
9. Виробнича потужність та її роль у виробничій програмі.
10. Ефективність використання виробничої потужності.
11. Характеристика витрат та їх класифікація.
12. Поняття про собівартість виготовляємої продукції.
13. Кошторис витрат і калькуляція собівартості продукції.
14. Планування і аналіз собівартості продукції.
15. Показники собівартості виготовляємої продукції
16. Характеристика фінансової діяльності підприємства.
17. Сутність та різновиди доходу підприємства
18. Сутність, види, формування та розподіл прибутку підприємства
19. Система показників рентабельності діяльності підприємства
20. Методика розрахунку точки беззбитковості
21. Сутність та складові маркетингової товарної політики підприємства.
22. Загальна характеристика цін, функції та принципи ціноутворення.
23. Класифікація та види цін.
24. Методи встановлення та регулювання цін на підприємстві.
25. Сутність, цілі та особливості цінової політики підприємств.
26. Поняття, класифікація і структура персоналу.
27. Визначення чисельності окремих категорій працівників.
28. Продуктивність праці.
29. Сутність і цілі кадрової політики підприємства.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Мотивація трудової діяльності працівників: види, фактори і методи.
2. Сутність, методи і принципи оплати праці:
3. Форми і системи оплати праці.
4. Сутність, класифікація і структура основного капіталу.
5. Види вартості основних фондів.
6. Спрацювання основних фондів та його види.
7. Амортизація основних фондів.
8. Система показників ефективності, відтворення і використання основних фондів.
9. Сутність і класифікація оборотного капіталу підприємства.
10. Класифікація оборотних засобів.
11. Визначення потреби в оборотному капіталі і джерела фінансування.
12. Ефективність використання оборотного капіталу.

13. Сутність, структура і класифікація інвестицій.
14. Інвестиційна діяльність підприємства.
15. Джерела формування реальних інвестицій.
16. Оцінка ефективності реальних інвестицій.
17. Форми фінансового інвестування.
18. Оцінка ефективності фінансового інвестування.
19. Загальна характеристика інновацій та інноваційної діяльності.
20. Сутність та напрямки науково – технічного прогресу.
21. Економічна ефективність технічних та організаційних нововведень.
22. Якість і конкурентоспроможність продукції.
23. Методи визначення якості продукції та управління якістю продукції
24. Стандартизація і сертифікація продукції.
25. Конкурентоспроможність продукції підприємства.
26. Суть і значення ефективності діяльності підприємства.
27. Вимірювання ефективності діяльності підприємства.
28. Резерви та шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.
29. Конкурентоспроможність як критерій оцінювання ефективності діяльності підприємства.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються в процесі вивчення навчальної дисципліни: лекції з використанням мультимедійних презентацій, дискусії, співбесіда, практичні заняття, робота з навчально- методичною літературою, відео метод у сполучення з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (мультимедійні, дистанційні тощо), самостійна робота.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / О.І. Лисак Л.О., Л.О. Андреева,. Болтянська – Мелітополь: Люкс, 2020.272с.
2. Болтянська Л.О. Економіка підприємства: курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа і оподаткування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 281 «Публічне управління та адміністрування» – Мелітополь, 2020.163 с.
3. Практикум з економіки підприємства: електр. навч. посіб./ Л.О. Андреева, Л.О. Болтянська, О.І Лисак. // – 2018. – 244 с. <http://feb.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Lisak-O.I.-Andryeyeva-L.O.-Boltjanska-L.O.-Ekonomika-pidpriyemstva-Navchalnij-posibnik.pdf>
4. Економіка підприємства: Навч. посібник / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. — Київ: НАУКМА, 2018. 343 с.

Допоміжна

5. Конституція України: [Текст]: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січ. 2006 р.]. – К.: Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с. – ISBN 966-7630-14-5.

6. Господарський кодекс України [Текст]: офіц. текст: за станом на 20 січ. 2007 р. – Х.: Одіссей, 2007. – 240с. – ISBN 966-633-516-6.
7. Про акціонерні товариства [Текст]: Закон України від 17 вер. 2008 р. №514-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2008, N 50-51, ст. 384.
8. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991р., зі змін. і доп. // посібник з реформування сільського господарства та переробних підприємств. - [2-ге вид., доп.]. – К.: ІАЕ УААН, 2000. – С. 204-249
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців [Текст]: Закон України від 15 трав. 2003 р. №755-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003, N 31-32, ст. 263.
10. Про інноваційну діяльність: Закон України від 25.03.2005 № 2505/IV [Електронний ресурс].- Режим доступу www.rada.gov.ua.
11. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні [Текст]: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4618-VI // Голос України. – 2012 – 18 квітня, N 70.
12. Податковий комплекс України. – К.: Верес, 2011. – 336с.
13. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 25.03.2005 №2505/IV[Електронний ресурс]. – Режим доступу www.rada.gov.ua.
14. Про оплату праці: Закон України// Закони України. - К.: Ін-т законодавства, 1997. – Т.8.-С.210-218
15. Про стандартизацію : Закон України від травня 2011 р. // Закони України . – Т.10 – С.150-161.
16. 35 положень (стандартів бухгалтерського обліку): Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» в Україні». – К: КТН, 2012. – 344с.

1. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-освітній портал ТДАТУ <https://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=415>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Сайт кафедри економіки і бізнесу <http://www.tsatu.edu.ua/et/>
5. Internet.